

BẢN ĐÚC KẾT

Ba Bài Thuyết Trình

Ngày Về Nguồn Hiệp Kỳ Lịch Đại Tổ Sư
Lần thứ 13- Tại Chùa Khánh Anh Paris- Pháp Quốc
ngày 19 tháng 08, năm 2023

Nam Mô Bốn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật

Kính bạch chư tôn thiên đức Tăng, Ni,
Kính thưa chư Thiện Nam, Tín Nữ Phật tử,

Hành trạng chống tích vân du hóa độ của chư vị Tổ đức Thiên gia trên dòng lịch sử Phật giáo Việt Nam làm hiển hánh, sáng lạng con đường Hoàng Pháp từ thời sơ kỳ cho đến hôm nay- 2023. Trên mọi quốc độ, nẻo đường đâu đâu cũng in đậm gót hài vô trung, và bản nguyện của quý Ngài gieo rắc nẩy mầm hạt giống Phật khắp muôn nơi. Quý Ngài là các bậc Thượng Sĩ, hiện thân vào đời để hộ quốc, hộ dân, hộ Đạo mà một khi công viên quả mãn thì thâm thân thị tịch, để lại cho đời một nền văn hóa giác ngộ, kỳ vĩ trên dòng chảy của lịch Đại Tổ Sư.

Mỗi khi lên chánh điện tụng kinh, Chư Tăng, Ni đến Hậu Tổ lạy Tổ, nhìn lên khám thờ mà thấy lòng mình trầm xuống, bởi vì trên đó phụng thờ di ảnh quý Ngài mà một thời đã từng sống, từng sinh hoạt với chư Tăng Ni từ thuở sinh tiền. Từng ánh mắt, lời Thầy, bước đi, dung nghi còn hiện rõ mông mốt, nào có phôi pha, như bài kệ đạt đạo của Thiên Sư Hương Hải:

Nhạn quá trường không

Ảnh trầm hàn thủy

Nhạn vô di tích chi ý

Thủy vô lưu ảnh chi tâm.

Giờ đây, ngày Về Nguồn, hiệp kỳ lịch Đại Tổ Sư lần thứ 13 được diễn ra 3 bài thuyết trình:

Thứ nhất: Hành Trạng và Sự Nghiệp của Hòa Thượng Thích Minh Châu

Nói đến hành trạng và sự nghiệp của một bậc kỳ túc là điều khó nói. Nói sao cho đúng, và nói như thế nào gọi là sai; bởi vì ngôn ngữ là một tín hiệu hàm hồ, hơn nữa nhà Thiên còn nhấn nhủ:

Ngôn ngữ đạo đoạn

Tâm hành xứ diệt

Trực chỉ nhơn tâm

Kiến tánh thành Phật.

Tuy nhiên, thuyết trình viên đã khéo léo phương tiện trình bày bằng văn chương chữ nghĩa của con người mà hiểu qua Hành Trạng và Sự Nghiệp mà quý Ngài đã thị hiện. Sự trình bày này được đúc kết lại nhiều điểm sau đây:

- Thời kỳ ở cố đô Huế- đất ngàn năm văn vật thần kinh, đã nuôi lớn thời son trẻ.

- Thời tha phương học đạo, du học Ấn Độ nghiên tầm kinh điển để tác thành một sự nghiệp văn hóa kỳ vĩ.
- Phiên dịch kinh tạng Pāli, làm kho tàng nghiên cứu cho giới học Phật, giảng giải, giáo dục... càng thêm đa dạng...
- Thân thể, phát tâm xuất gia, túc duyên tu học cũng như mang hành trang hóa độ vào đời, hoàng dương Phật sự, mà tiêu biểu hai sự kiện trọng đại là du học Ấn Độ và phiên dịch kinh tạng Pāli nói trên.
- Thân tướng và đời sống của Hòa Thượng được biểu hiện như là “*Nội bí Thanh Văn, ngoại hiện Bồ Tát*”. Vì thân quán y Nam Truyền mà lòng thì phụng sự Phật pháp nuôi lớn tuổi trẻ, giáo dục người để gìn vàng giữ ngọc như là gia tài của cha ông để lại mà hộ pháp an tâm, đối với thế hệ người lúc bấy giờ - sinh viên Đại Học Vạn Hạnh.
- Viện Trưởng Viện Đại Học Vạn Hạnh, Tổng Vụ Trưởng Tổng Vụ Giáo Dục GHPGVNTN.
- Là bậc Kỳ túc của Phật Giáo Việt Nam, Hòa Thượng là một nhà văn hóa, nhà giáo dục, nhà dịch thuật, nhà truyền bá Phật Pháp hôm nay và mãi cho đến ngàn sau: gia tài phiên dịch kinh Tạng Pāli.
- Là một nhà Mô phạm, làm việc đúng giờ giấc. Tôn trọng thời lượng của người, đồng thời không lãng phí giờ giấc của mình, mà Hòa Thượng cảm nhận rằng: thời gian là vàng, lãng phí một giờ là mất đi một sự kiện, có ai sống gần với Hòa Thượng thì mới thấy điều này.
- Người đồng sáng lập, là cha đẻ GDPT Việt Nam.
- Sự lợi ích mà Hòa Thượng đã trao cho một kho tàng quý báu đến các vị giảng sư, nhà nghiên cứu, giới học Phật qua thành quả công trình dịch thuật kinh tạng Pāli mà ngày hôm nay trong các Tự Viện, trong tay nải, nơi bàn viết... quý Thầy Cô hầu như đều có 5 bộ Nikāya: Trường Bộ Kinh, Trung Bộ Kinh, Tương Ưng Bộ Kinh, Tăng Chi Bộ Kinh và Tiểu Bộ Kinh. Từ đây, công đức của Hòa Thượng đã nuôi lớn nhiều thế hệ người trong niềm tin yêu Phật, Pháp, Tăng Tam Bảo.
- Nhà Văn Hóa của nhiều Tác dịch phẩm:
 - Nhà Chiêm Bái Học Giả
 - Chử Hiếu Trong Đạo Phật...
- Người sáng lập Tạp Chí Tư Tưởng Vạn Hạnh “Đây là Tạp Chí tư tưởng chủ đạo về nhiều lĩnh vực: Tư tưởng, triết lý Đông Tây, Văn học triết thuyết, nghệ thuật, âm nhạc, Thiền học, sử học, cấu trúc Tự Viện, v.v. mang tính thời đại cũng như cổ xưa dưới mọi lĩnh vực đều nội hàm trong “Tư Tưởng Vạn Hạnh”. Những cây bút gạo cội triết gia Phạm Công Thiện, Giáo Sư Tiến Sĩ sử học Trí Siêu Lê Mạnh Thát. Phương Trời Viễn Mộng đọa đày, Trường Sơn cao ngất Ôn Tuệ Sỹ. Giáo Sư Nghiêm Xuân Hồng, Ni Trưởng Trí Hải, Giáo Sư Ngô Trọng Anh, Hòa Thượng Mãn Giác, nhà văn tiểu thuyết Doãn Quốc Sỹ... xin chỉ tiêu biểu.

Tóm lại, qua những đặc tính, đức tính phổ quát mà thuyết trình viên đã thuyết trình cho thỉnh giả một cái nhìn, thiết thực, đa dạng của một nhà học Phật uyên thâm. giàu lòng nhân bản phụng sự. Vô phân biệt, giữa đời và đạo, giữa thế gian hay xuất thế gian, tục đế, hay chơn đế.

Thứ hai: Hạnh Nghiệp và Sự Nghiệp của Hòa Thượng Đức Niệm

Hòa Thượng thường nói “*Quê mùa Tỳ Kheo*”. Một vị Tỳ Kheo ăn cơm sơ sài đơn giản, nơi bàn gỗ thô sơ, dưới bóng cây dâu bên hiên chùa. Hòa Thượng siêng năng, cần mẫn làm vườn, bằng đôi tay khô, bàn chân cứng, xắn quần bó gối, đầu trần một nắng hai sương. Nhưng không, nếu chúng ta theo dõi buổi thuyết trình về: Hành trạng và Sự Nghiệp của Hòa Thượng Thích Đức Niệm, thì không thể tin Hòa Thượng là một vị Tỳ Kheo quê mùa, ruộng vườn rau sắn, mà phải nói Hòa Thượng là nhà học thuật, văn chương lỗi lạc, là nhà tu tập tinh chuyên, nơi chôn nhà Thiền, là nhà giáo dục thực tiễn, là người thể đạt nhiều học vị bằng cấp v.v...

Để đúc kết đề tài này, gồm có các điểm chính trong đời hành đạo, học đạo như sau:

- Thời thơ ấu sống với gia đình đến năm 13 tuổi xuất gia học đạo tại những ngôi chùa tại quê nhà.
- Theo học các Phật Học Viện Tông Lâm: Chùa Ân Quang Sài Gòn. Phật Học Viện Hải Đức Nha Trang...
- Ngài lấy các học vị: Tốt nghiệp Cao Đẳng Phật Giáo Phật Học Đường Nam Việt. Tốt nghiệp Cử Nhân Văn Khoa Đại Học Vạn Hạnh. – Đệ cao học và ngôi vị Tiến Sĩ quốc gia-Đài Loan.
- Phó viện trưởng viện Đại Học Đông Phương, cùng với Hòa Thượng Thiên Ân điều hành, và khai sáng Phật Học Viện Quốc Tế.
- Chủ tịch Hội cứu trợ thuyền nhân vượt biên tỵ nạn tại Đài Loan.
- Mở giới đàn Thiện Hòa Hải Ngoại để cho các giới tử thọ giới tu tập, đây chính là ân đức tiếp dẫn hậu lai báo Phật ân đức.
- Chủ tịch Hội Đồng Điều Hành- Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Hoa Kỳ, và chánh văn phòng Hội Đồng Đại Diện.
- Dịch thuật, biên soạn nhiều tác phẩm, dịch phẩm, trên dưới 20 đầu sách.
- Mở nhà phát hành, in ấn kinh sách, bảo lưu nền văn hóa Phật giáo nơi hải ngoại.
- Lời Từ Biệt: đền ơn chư Phật, chư Tổ, Pháp lữ cùng quý Thiện Nam tín nữ Phật tử, trước khi về hầu Phật.
- Các nội dung của Pháp ngữ lục để lại cho đời bao tâm huyết, ân tình giáo dục hai giới xuất gia và tại gia.

Ấy là đôi nét được đúc kết qua bài thuyết trình trên. Dĩ nhiên không làm sao đầy đủ nhưng tiêu biểu để làm kim chỉ nam, hướng đi đích thực cho tất cả chúng ta...

Thứ ba: Hạnh Nguyện và Sự Nghiệp Ni Trưởng Trí Hải

Ni trưởng xuất thân trong dòng dõi danh gia vọng tộc. Công Tăng Tôn Nữ Phùng Khánh- Pháp Danh Tâm Hỷ. Nhưng qua thành quả tu tập và hạnh nguyện thì đâu đó là túc duyên kiếp trước. Sơ lược về dòng dõi từ thời Vua Gia Long cũng như các vua về sau. Dòng dõi truyền thừa đã có tài liệu in sẵn, mà Đại chúng đã có trong tay.

Trong dòng lịch sử này, rơi vào thời kỳ rồi ren Pháp thuộc.

Thân thế Ni Trưởng: Pháp Danh Tâm Hỷ... Hưởng thọ 66 tuổi

Trong thời thơ ấu:

- Du học U.S.A. nhưng bỏ dở về lại Việt Nam. Giáo Hội tuyển chọn Ni Trưởng là nhân sự ưu tú của Giáo Hội.
- Tổng Hội kêu gọi các hệ phái thành lập thống nhất Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất. Trụ sở Chùa Ấn Quang.
- Phát triển con đường hoằng pháp mang tính nhập thế. Thành lập Viện Cao Đẳng Phật Học Sài Gòn. Pháp Hội - Xá Lợi.
- Phát nguyện xuất gia với Sư Bà Diệu Không. Hoàn thành chí nguyện- làm thư viện trường- thư viện Đại Học Vạn Hạnh.
- Làm từ thiện xã hội rồi thọ giới cụ túc giới tại Giới Đàn Vĩnh Gia- Đà Nẵng. Rồi giảng giải kinh tạng Pāli đây là hạnh phúc vô cùng của Ni Trưởng mà cũng là chí nguyện trong sự hiến dâng.
- Bị bắt bởi chế độ CHXHCNVN. Kết án 4 năm tù ở.
- Dạy luật Tứ Phần cho Ni Chúng. Được thỉnh cử làm phó viện trưởng Viện Phật Học Sài Gòn.
- Sự nghiệp văn học thừa hưởng từ tổ tông Tuy Lý Vương, Tùng Thiện Vương. Dịch sách câu chuyện Dòng Sông của Hermann Hesse nổi tiếng. Nói đến gia tài sự nghiệp văn học của Ni Trưởng thì thật phong phú, và khó nghĩ bàn- Trí Hải Toàn Tập- một Trí tuệ tuyệt vời hiếm có mà nội hàm gần 100 tác phẩm, dịch phẩm, biên khảo, giảng luận, v.v.
- Chủ Bút Tuệ Uyên tạp chí. Nội dung chuyên tải tư tưởng trẻ trên tinh thần giáo dục thanh thiếu nhi. Ni Trưởng là viên ngọc của Phật Giáo Việt Nam.
- Làm từ thiện xã hội qua nhiều lĩnh vực nhưng không bao giờ mệt mỏi. Đây chính là hạnh nguyện Bồ Tát thị hiện vào đời. Đâu đâu cũng là đạo tràng tu tập chính tự thân của mình.
- Giờ phút cuối cùng xả bỏ báo thân giả tạm nhưng luôn tỉnh giác với chính mình. Tâm không lay động để làm gương cho những người đồng hành trên con đường phụng sự. Vì Ni Trưởng đã liễu tri rằng thân ngũ uẩn là huyễn hóa. Thân tứ đại là tạm bợ một khi đã thâm thấu được giáo lý uyên thâm giác ngộ, thì không còn bị lay chuyển trước những hình ảnh của tiền trần.
- Nền văn học, một kho tàng vĩ đại của Ni Giới. Bao nhiêu tác phẩm dịch phẩm, soạn phẩm, từ kinh luật luận. Văn chương, thi phú từ Đông sang Tây, hay chốn nhà Thiền đã làm sống

động, nên thơ. Đẹp. Đẹp tuyệt vời qua thiên tài tính để làm giàu gia tài nền văn hóa Tổ Tông cũng như Phật Việt. Diễm phúc và hãnh diện cho Ni chúng đã có một vị Trưởng thượng nêu cao tấm gương: Tu tập. Học hành. Đủ đạt. Học vị. Phụng sự hiến dâng trong mọi lĩnh vực ngôn ngữ có thể nói, có thể trình bày nhưng khó có diễn đạt cho đúng, lột hết ý nghĩa và giá trị chân thật đúng như pháp. Ni Trưởng Trí Hải đã làm và tu đúng như pháp vượt lên vũng bùn lầy ngũ trược như hạnh nguyện độ sinh, như bóng trăng in sâu trong vũng bùn lầy đó.

Trân trọng kính cảm ơn.

Tỳ Kheo Thích Như Điền/ Tỳ Kheo Thích Nguyên Siêu